

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365
4100 AJ Culemborg
tel: 0345-512710
fax: 0345-519849
www.buwa.nl

Gemeente Culemborg
t.a.v. dhr. Bonouvrie
Postbus 136
4100 AC Culemborg

uw referentie: 0909330

datum: 19 maart 2009
ons kenmerk: 09-059/09.01011/DirKr
auteur: D.B. Kruijt, BSc, MSc.
projectleider: Drs. I. Hille Ris Lambers
status: Concept versie 1.0

Notitie Bestemmingsplan Parijsch Noord, Goilberdingen, Achter de Poort

Inleiding

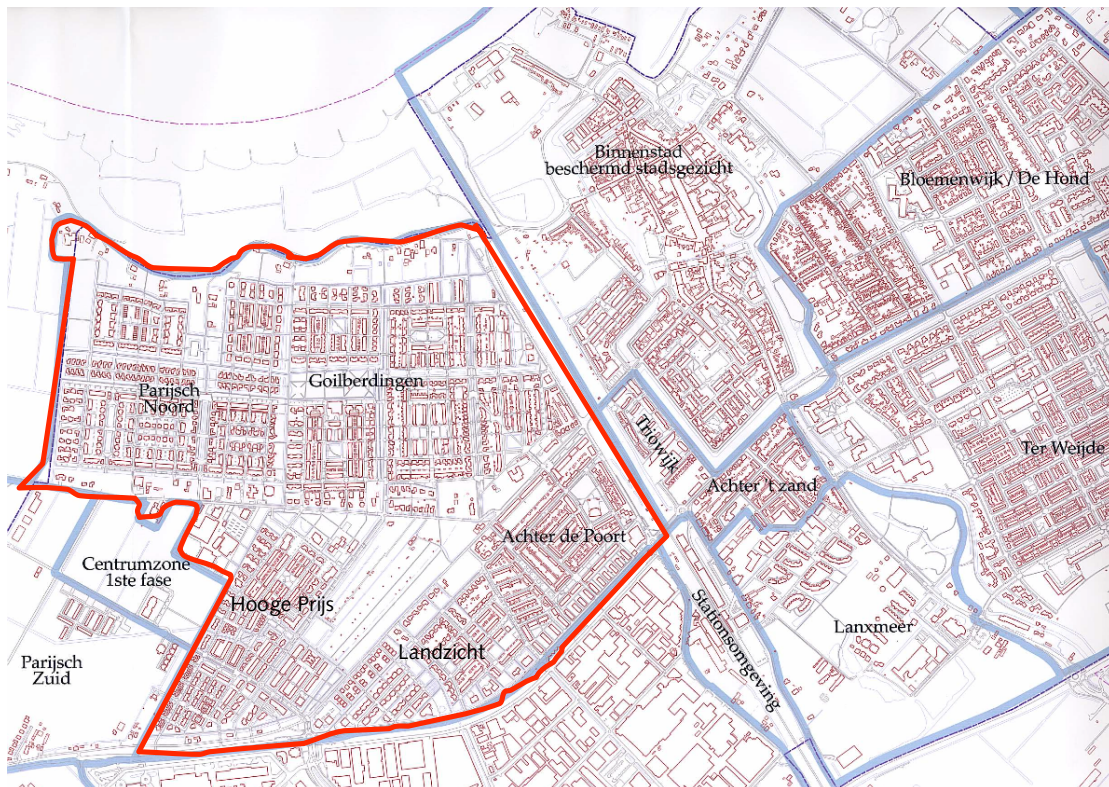
De gemeente Culemborg is voornemens om voor de wijken Parijsch Noord, Goilberdingen en Achter de Poort een nieuw bestemmingsplan op te stellen. In de wijk staan voor de komende jaren nog bouwwerkzaamheden gepland. Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet.

Plangebied

Het totale plangebied is gelegen aan de westkant van de Culemborgse bebouwde kom. De globale begrenzing wordt gevormd door de Otto van Reesweg in het oosten, door de Wethouder Schoutenweg in het zuiden, weilanden en bouwplaatsen in het westen en de Goilberdingerdijk in het noorden (zie figuur 1). Op deze kaart is te zien dat de wijken Landzicht en Hooge Prijs ook nog binnen de begrenzing van het plangebied liggen. Deze wijken zijn ook in dit onderzoek meegenomen.

Parijsch Noord

Deze jonge wijk kenmerkt zich door de nog vrij jonge aanplant van groen, de vele aangelegde sloten tussen de huizenblokken en de ligging deels aan het buitengebied en aan de Goilberdingerdijk. In het noordwesten van het gebied ligt een boomgaard.

Figuur 1 Overzichtskartaal wijken van Culemborg. Het plangebied is rood omlijnd (bron: Gemeente Culemborg)

Goilberdingen

Deze wijk kenmerkt zich door de ligging deels aan de Goilberdingerdijk en aan de spoorlijn. Watergangen zijn hier minder talrijker aanwezig dan in Parijsch Noord, het gehalte aan groen in de vorm van oudere laanbomen is hier wel hoger in vergelijking met Parijsch Noord. Verspreid in het gebied liggen nog enkele sportveldjes en parkachtige bosjes.

Achter de Poort en Landzicht

Deze twee wijken kenmerken zich door de ligging deels aan de spoorlijn en aan de drukke Wethouder Schoutenweg. Daarnaast liggen ten westen van het gebied de volkstuinten. Watergangen in het gebied zijn vrijwel afwezig. Verspreid in het gebied liggen nog enkele sportveldjes en parkachtige bosjes. Achter de Poort is gebouwd in de jaren '50/60 en Landzicht in de jaren '80.

Hooze Prijs

Deze jonge wijk kenmerkt zich door de nog vrij jonge aanplant van groen en door de ligging aan het te ontwikkelen gebied "Parijsch Zuid" en de volkstuinten. Daarnaast liggen pal langs de huizenblokken diverse kleine watergangen.

Methodiek

Het gehele plangebied is op 2 maart 2009 bezocht¹. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet worden drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit Tabel 1 geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. In voorkomende gevallen hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor soorten van Tabel 2 of 3 geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de lopende tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen.

soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, hollen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en expert judgement is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Aanvullend op het terreinbezoek heeft beperkt bronnenonderzoek plaatsgevonden. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is het Natuurloket op internet (www.natuurloket.nl) bezocht en zijn diverse verspreidingsatlassen van relevante soortgroepen en (jaar)verslagen van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Resultaten

Flora

In de directe omgeving van het plangebied zijn de volgende (strikt) beschermde soorten bekend: rietorchis (mond. mededeling Ingrid Hille Ris Lambers), wilde marjolein (mond. mededeling Saskia Vleeming), tongvaren en steenbreekvaren (eigen waarneming). Tijdens het veldbezoek zijn geen strikt beschermde soorten planten aangetroffen.

Wilde marjolein (tabel 2) is een soort die groeit op zonnige tot half beschaduwde plaatsen op een vrij droge, matig voedselrijke, meestal kalkhoudende grond. Groeiplaatsen waar deze plant aangetroffen kan worden zijn o.a. dijken, hellingen, heggen, bosranden, spoorbermen. Rietorchis (tabel 2) is een soort van zonnige schrale natte taluds. Groeiplaatsen waar deze plant aangetroffen kan worden zijn o.a. moerassig grasland, (spoor)bermen en rietland. De Goilberdingerdijk en het spoorwegtalud bieden voor wilde marjolein geschikte groeiplaatsen, de oeverzones van de watergangen in Parijsch Noord biedt voor rietorchis geschikte groeiplaatsen.

In de stationsomgeving, op enkele leegstaande gebouwen, komen tongvaren en steenbreekvaren (tabel 2) voor. Beide soorten groeien op schaduwrijke, vochtige locaties, en hebben een zekere voorkeur voor vochtige (verweerde) muren. Gezien de terreinkenmerken van het plangebied en het ontbreken van dergelijke type gebouwen zijn de soorten niet te verwachten in het plangebied.

Overige (strikt) beschermde planten zijn gezien de verspreiding en terreinkenmerken niet te verwachten in het plangebied.

Ongewervelden

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn geen strikt beschermde soorten ongewervelden bekend die in het plangebied verwacht worden. Terreinkenmerken wijzen hier ook niet op.

Vissen

In de directe omgeving van het plangebied zijn de volgende (strikt) beschermde soorten bekend: kleine modderkruiper, bittervoorn (Smit, 2006, mond. mededeling Ronald Munts). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten vissen aangetroffen.

De kleine modderkruiper (tabel 2) komt vooral voor in langzaam stromende of stilstaande wateren. Belangrijk is de aanwezigheid van een zand of modderlaag waarin de dieren zich kunnen verschuilen en het voedsel uit kunnen filteren. Tijdens het veldbezoek in het plangebied

is steekproefgewijs bemonsterd. Hoewel de kleine modderkruiper niet is aangetroffen kan niet worden uitgesloten dat hij in bepaalde sloten voorkomt.

De bittervoorn (tabel 3) komt voor in stilstaand of langzaam stromend water van 40 tot 50 cm diep, dat vaak ook wat begroeid is. De bodem mag niet te modderig zijn omdat er anders geen zoetwatermosselen kunnen leven, die de bittervoorn nodig heeft voor de voortplanting. De bittervoorn mijdt te diep en open water en bevindt zich in grotere watertypes in de buurt van de oever. Gezien de terreinkenmerken van het plangebied is de soort te verwachten, weliswaar in lage aantallen, in de bredere wateren met een goed ontwikkelende water- en oeverplantenvegetatie.

Amfibieën

In de directe omgeving van het plangebied zijn algemene soorten als gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander en soorten van het groene kikker "complex" bekend en de volgende strikter beschermde soorten: heikikker, rugstreeppad en kamsalamander (Emond, 2008, Smit, 2006, mond. mededeling Gerard Smit). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten amfibieën aangetroffen.

De heikikker (tabel 3/habitatrichtlijnsoort) is een kikker die gebonden is aan laagveengebieden en pleistocene zandgronden. Belangrijk is een hoge grondwaterstand. Het voorkomen van de heikikker lijkt gebonden aan plaatsen waar veen in de bodem aanwezig is en aan relatief voedselarme omstandigheden. Vochtige heiden, veengebieden, blauwgraslanden, bossen en beek- en rivierdalen behoren tot de landschapstypen waar men de soort kan aantreffen. De heikikker, onder meer bekend van de Pavijen, Beusichemse Waard en de Regulieren, komt niet in het plangebied voor (mond. mededeling Gerard Smit).

De rugstreeppad (tabel 3/habitatrichtlijnsoort) is een echte pionierssoort. De soort komt verspreid voor op de zandgronden en binnen polders waar zandige dijken, taluds, etc. aanwezig zijn. Als voortplantingswater kiezen de dieren het liefst ondiep, vaak tijdelijke, plasjes met vlakke oevers en weinig vegetatie. Hierbinnen is er een sterke voorkeur voor wateren waarin geen vissen of andere amfibieën voorkomen. In en rondom Culemborg is een grote populatie rugstreeppadden bekend uit de uiterwaarden van Baarsemwaard (Emond, 2008). Daarnaast duikt de soort vaak op wanneer er gedurende een langere periode bouwwerkzaamheden plaatsvinden. Deze pionierssoort profiteert hier van periodieke plassen die ontstaan ten gevolge van de graafwerkzaamheden. Tijdens de ontwikkeling van Parijsch Noord kwam de soort in het gebied voor. Momenteel zijn de bouwwerkzaamheden zo goed als afgerond en is de soort alleen nog incidenteel te verwachten in de overgangszone van bebouwde kom naar het buitengebied toe (mond. mededeling Gerard Smit).

De kamsalamander (habitatrictlijnsoort) bewoont vooral stilstaande matig voedselrijke tot voedselrijke wateren zoals poelen en sloten. Deze wateren zijn vooral op leem- en kleigrond gelegen. In mindere mate wordt de soort ook gevonden in wateren op zand- en veengrond. voortplanting vindt vooral plaats in wat oudere poelen. Belangrijk hierbij zijn een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie, een goede waterkwaliteit en de afwezigheid van vissen. De soort is bekend van een tuinvijver in de wijk Goilberdingen. Daarnaast komt de soort mogelijk voor in enkele geïsoleerde poelen en sloten in het noorden van het plangebied, pal langs de Goilberdingerdijk (mond. mededeling Gerard Smit).

Algemene soorten (tabel 1) als gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander en soorten van het groene kikker “complex” zijn verspreid in het hele plangebied te verwachten.

Reptielen

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn geen beschermde reptielen bekend die in het plangebied verwacht worden. Op basis van terreinkenmerken worden deze hier ook niet verwacht.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats²

In het plangebied is de steenuil als broedvogel bekend als vogel met jaarrond beschermde nestplaats (mond. mededeling Theo Boudewijn). Daarnaast zijn groene specht, torenvalk, gierzwaluw, boerenzwaluw, huiszwaluw en zwarte kraai ook in het plangebied te verwachten. Verspreid in het plangebied zijn enkele nesten van kraaien aangetroffen. Overige soorten met jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen.

De steenuil komt voor aan de westzijde van Parijsch Noord, aan de grens van het plangebied. Hier zijn enkele roepende exemplaren waargenomen. In de wijk Landzicht, ten oosten van het volkstuinencomplex bij een boomgaard, broedt al enkele jaren een paartje steenuilen.

De huiszwaluw heeft in de afgelopen periode nesten gehad in de wijk Achter de Poort, boven het winkelcentrum (mond. mededeling Ingrid Hille Ris Lambers).

Groene specht, torenvalk, gierzwaluw, boerenzwaluw en zwarte kraai komen vermoedelijk op een aantal specifieke plekken (bij boerderijen en oude huizen en oudere beplanting) voor.

Grondgebonden zoogdieren

In de directe omgeving van het plangebied zijn algemene soorten als huisspitsmuis, bosmuis, woelmuis, veldmuis, kleine marterachtigen, haas, konijn, egel en mol te verwachten (Broekhuizen *et al*, 1992). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten grondgebonden zoogdieren aangetroffen.

De waterspitsmuis (tabel 3) is bekend van de Vijfherenlanden en enkele binnendijkse vindplaatsen langs de Lek. Ook zijn er meldingen uit De Regulieren. Uit de directe omgeving van Culemborg zijn echter geen historische en recente waarnemingen bekend van waterspitsmuis noch andere strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten (Smit, 2006). Deze worden op basis van de terreinkenmerken in het plangebied ook niet verwacht.

Algemene soorten (tabel 1) als huisspitsmuis, bosmuis, woelmuis, veldmuis, kleine marterachtigen, konijn, egel en mol worden wel verspreid in het plangebied verwacht.

Vleermuizen

Binnen het plangebied is geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en grootoorvleermuis welke in de directe omgeving (oude binnenstad en NS-station) kolonies hebben (mond. mededeling Floris Brekelmans en eigen

² Op grond van door het ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: ooievaar, blauwe reiger, zwarte specht, groene specht, grote bonte specht, middelste bonte specht, kleine bonte specht, steenuil, ransuil, bosuil, kerkuil, oehoe, rode wouw, zwarte wouw, buizerd, wespandief, sperwer, havik, zeearend, torenvalk, boomvalk, gierzwaluw, boerenzwaluw, huiszwaluw, grote gele kwikstaart, raaf, zwarte kraai en roek

waarneming). Aangenomen kan worden dat gebouwbewonende soorten geschikte verblijfplaatsen vinden in de bebouwing in het plangebied.

Conclusie

Het spoortalud en de Goilberdingerdijk in het plangebied heeft mogelijk betekenis voor wilde marjolein, de oeverzones van de watergangen van Parijsch Noord voor de rietorchis. Overige beschermde planten zijn op grond van hun habitateisen en de terreinkenmerken uit te sluiten. In het plangebied komen in de diverse watergangen vermoedelijk kleine modderkruiper en bittervoorn voor. Overige beschermde vissen zijn op grond van hun habitat en de terreinkenmerken uit te sluiten.

Het plangebied Parijsch Noord (langs de Goilberdingerdijk) en Goilberdingen heeft betekenis als leefgebied voor de kamsalamander. De rugstreeppad wordt incidenteel in de overgangszone naar het buitengebied ten westen van het plangebied verwacht. Daarnaast komen vermoedelijk verspreid in het hele plangebied algemene soorten amfibieën voor. Overige strikter beschermde amfibieën zijn op grond van hun habitat en de terreinkenmerken uit te sluiten.

Het plangebied Landzicht heeft betekenis als leefgebied voor de steenuil. Daarnaast komen in het westen van Parijsch Noord, in de overgangszone naar het buitengebied, ook steenuilen voor. In het winkelcentrum van Achter de Poort komen nesten van de huiszwaluw voor. Groene specht, torenvalk, gierzwaluw, boerenzwaluw en zwarte kraai komen vermoedelijk op specifieke geschikte plekken voor.

Het plangebied heeft betekenis voor enkele algemene soorten grondgebonden zoogdieren. Strikter beschermde grondgebonden zoogdieren zijn op grond van hun habitat en de terreinkenmerken uit te sluiten.

Daarnaast vormt het plangebied naar verwachting (onderdeel van het) leefgebied van verschillende soorten vleermuizen.

Literatuur

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., V. van Laar, C. Smeenk, & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Emond, D., 2008. Notitie Bestemmingsplan Lanxmeer. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Smit, G.F.J., 2006. Beoordeling beschermde soorten Pavijen V, Culemborg. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Culemborg

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.